

Asia: VN/15078/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tervolan kunta pitää hallituksen esitystä tärkeänä ja ajankohtaisena muuttuneen turvallisuusympäristön sekä Suomen Nato-jäsenyyden edellyttämien varautumistoimien vuoksi. On perusteltua vahvistaa hyvinvointialueiden tehtäviä ja velvoitteita, jotka liittyvät sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen poikkeusoloissa ja puolustuksen tukemisessa. Näiden velvoitteiden vaatima rahoitus tulee lisätä hyvinvointialueiden nykyisen rahoitukseen. Lapin hyvinvointialueen rooli ko. lain määrittämässä tilanteessa on erityinen johtuen alueellisesta sijainnista.

Länsi-Pohjan keskussairaalan merkitys poikkeusoloissa:

Tervolan kunta korostaa Länsi-Pohjan keskussairaalan strategista asemaa osana valtakunnallista ja alueellista huoltovarmuutta. Sairaala toimii Kemin kaupungissa ja palvelee laajaa aluetta Perämeren pohjukassa. Sijainti erinomaisten liikenneyhteyksien äärellä ja valtakunnan länsirajan läheisyydessä tekevät siitä logistisesti saavutettavan myös kriisitilanteissa.

Poikkeusoloissa hajautetun sairaalaverkon merkitys korostuu erityisesti tilanteissa, joissa yhteen osaan verkkoa kohdistuu sotilaallista vaikuttamista tai sairaalan kapasiteetti ei riitä vastaamaan lisääntyneeseen hoidontarpeeseen. Vastaava tarve voi syntyä myös esim. pandemian aikana. Länsi-Pohjan sairaala kykenee tarjoamaan laadukasta akuuttihoitoa, päivystystä ja erikoissairaanhoitoa ilman välitöntä tukeutumista kauempana sijaitseviin yksiköihin. Tämä tekee siitä tärkeän osan alueellista lääkinnällistä varautumista. Aiemmin hyväksytystä ns. sairaalaverkkolaista johtuvat Länsi-Pohjan keskussairaalan päivystyksellisen roolin alasajo Länsi-Pohjassa on hyvin lyhytnäköistä, kapeakatseista, kustannuksia lisäävä ja täysin ristiriidassa nyt lausunnolla olevan lakiesityksen kanssa. Länsi-Pohjan keskussairaala on luonnollinen osa Pohjois-Suomen sekä Pohjois-Ruotsin sairaalapalveluverkkoa maantieteellisen läheisyyden, toiminnallisen yhteistyön ja potilasvirtojen perusteella. Tämä mahdollistaa sekä arjen erikoissairaanhoidon että kriisiajan hoitoketjujen saumattoman yhteensovittamisen Pohjois-Pohjanmaan ja Länsi-Lapin ja Pohjoisen-Ruotsin välillä.

Lapin laajuus ja lääkinnällinen huoltovarmuus:

Lapin maakunta on laaja ja harvaan asuttu. Tästä syystä varautuminen ei voi perustua yhden keskitetyn toimipisteen varaan. Kuten muussakin varautumisessa, tarvitaan hajautettu, useampaan yksikköön perustuva järjestelmä, jossa Länsi-Pohjan keskussairaala tukee koko Pohjois-Suomen varautumista.

Rovaniemen alueen strateginen haavoittuvuus:

Rovaniemi toimii Lapin hallinnollisena keskuksena ja alueella sijaitsee myös joukko strategisesti merkittäviä sotilaallisia ja siviilikohteita. Näin ollen se on myös mahdollisissa sotilaallisissa konflikteissa herkkä kohde, mikä lisää riskiä siviiliväestön ja kriittisen infrastruktuurin kannalta. Nykyinen suunnitelma keskittää Lapin erikoissairaanhoidon Rovaniemen yksikköön ns. "yhden sairaalan mallilla" muodostaa selkeän haavoittuvuuden. Yksittäinen isku tai häiriö Rovaniemen alueella voisi lamaannuttaa suuren osan Lapin sairaanhoitokapasiteetista. Tämän vuoksi on strategisesti tärkeää, että alueella säilyy useita toimintakykyisiä sairaalayksiköitä – erityisesti Länsi-Pohjan keskussairaala, joka sijaitsee kauempana mahdollisista ensisijaisista kohdealueista Suomen länsirajalla.

Johtopäätökset

Tervolan kunta tukee hallituksen esitystä ja esittää, että lainsäädäntöön ja sen toimeenpanoon sisällytetään vahvemmin:

- usean sairaalayksikön mallin tukeminen osana kansallista ja Pohjoisen Suomen alueellista varautumista osana Lapin hyvinvointialuetta, Ukrainan sodassa sairaalat ovat olleet yksi erityinen sotilaallisen vaikuttamisen kohde
- Länsi-Pohjan keskussairaalan roolin tunnistaminen laaja-alaisena erikoissairaanhoidon tarjoavana yksikkönä sekä kriittisenä hoitopaikkana osana Lapin ja Pohjois-Suomen sairaalaverkkoa
- varautumisen hajauttaminen alueellisesti myös mahdollisten sotilaallisten uhkien näkökulmasta on erittäin perusteltua, leikkausvalmiuden säilyttäminen useammassa yksikössä Lapin alueella on välttämätöntä
- hyvinvointialueiden uusien velvoitteiden vaatima rahoitus tulee lisätä hyvinvointialueiden nykyisen rahoitus pohjaan, jotta lain edellyttämä tavoite myös toteutuu.

Simoska Mika

Tervolan kunta